

MIESTNY ROZVOJ RIADENÝ SPOLOČENSTVOM

POLITIKA SÚDRŽNOSTI V ROKOCH 2014-2020

Európska komisia v októbri 2011 schválila legislatívne návrhy týkajúce sa politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014-2020

Tento prehľad je súčasťou informačného balíka, ktorý poukazuje na hlavné prvky budúceho prístupu

Obsah

Téma

Čo sa navrhuje?

Hlavné ciele miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom

Zásadné prvky miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom

Čo je nové?

Ako sa môžu v CLLD využiť rôzne fondy?

Aké sú dôsledky navrhovanej spoločnej metodiky?

V priebehu minulých 20 rokov sa prístup LEADER⁽¹⁾ v oblasti miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom (CLLD) – založený na skúsenostiach iniciatívy financovanej zo štrukturálnych fondov EÚ, ktorý mal pomôcť zúčastneným stranám vo vidieckych oblastiach zhodnotiť dlhodobý potenciál ich miestneho regiónu – ukázal ako efektívny a účinný nástroj pri uskutočňovaní rozvojových politík. Európska komisia podporuje túto realizačnú metódu aj prostredníctvom ďalších iniciatív Spoločenstva, akými sú iniciatívy URBAN⁽²⁾ a EQUAL⁽³⁾. Pokiaľ ide o prístup LEADER, ktorý EÚ sústavne podporuje od roku 1991, tento prístup sa stal dôležitým prvkom rozvojovej politiky vidieka a je akceptovaný v celej Európe. Od roku 2007 je miestny rozvoj nástrojom uskutočňovania politiky aj v odvetví európskeho rybného hospodárstva.

Návrh nariadenia (články 28-31)⁽⁴⁾ o budúcom nástroji CLLD sa zakladá na prístupe LEADER a týka sa všetkých fondov začlenených do spoločného strategického rámca – Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), Európsky sociálny fond (ESF), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV), Európsky fond námorného a rybného hospodárstva (EFNRH) a Kohézny fond (KF) – na programové obdobie rokov 2014-2020 (fondy SSR).

CLLD je nástroj, ktorý sa má využívať špeciálne na subregionálnej úrovni a ktorý dopĺňa ďalšiu rozvojovú podporu na miestnej úrovni. CLLD môže mobilizovať a zapájať miestne spoločenstvá a organizácie, aby prispeli k dosiahnutiu cieľov stratégie Európa 2020 v oblasti inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, v oblasti podpory územnej súdržnosti a dosahovania konkrétnych politických cieľov.

Čo sa navrhuje?

[↑ Späť na začiatok](#)

Komisia v súvislosti s nástrojom CLLD navrhuje jednotnú metodiku pre Fondy spoločného strategického rámca (SSR), ktorá:

- » sa bude zameriavať na konkrétne **subregionálne územia**;
- » je riadená spoločenstvom prostredníctvom **miestnych akčných skupín** zložených zo zástupcov miestnych verejných a súkromných spoločensko-hospodárskych záujmov;
- » sa vykonáva prostredníctvom integrovaných a viacodvetvových **miestnych rozvojových stratégií, ktoré sa sústredia na danú oblasť**, vytvorených s prihliadnutím na **miestne potreby a potenciál**; a
- » zahŕňa **inovačné prvky** v miestnom kontexte, **vytváranie kontaktov** a tam, kde je to vhodné, **spoluprácu**.

Táto jednotná metodika umožní **spoločné a integrované využívanie finančných prostriedkov pri uskutočňovaní rozvojových stratégií**.

---

(1) LEADER: *Liaison Entre Actions pour le Développement de l'Economie Rurale* – spojenia medzi vidieckym hospodárstvom a rozvojovými aktivitami.

(2) Iniciatíva Spoločenstva URBAN II v rámci EFRR podporovala inovatívne stratégie pre udržateľnú hospodársku a sociálnu regeneráciu v obmedzenom počte mestských oblastí v rámci celej Európy v rokoch 2000-2006, iniciatíva Spoločenstva URBAN prebiehala v rokoch 1994-1999.

(3) Iniciatíva EQUAL v rámci ESF sa zameriavala na podporu inovatívnych nadnárodných projektov zameraných na riešenie diskriminácie a znevýhodňovania na trhu práce v období rokov 2000-2006.

(4) Pozrite si články 28-31 návrhu všeobecného nariadenia spoločných ustanovení o EFRR, ESF, Kohéznom fonde, EPFRV a EFNRH.

Hlavné ciele miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom

[↑ Späť na začiatok](#)

Hlavné ciele návrhu Komisie sú zjednodušiť a rozšíriť využívanie nástroja CLLD ako rozvojového nástroja. Návrhy CLLD budú:

- » vyzývať miestne spoločenstvá, aby **vytvárali integrované prístupy zhora nadol** v podmienkach, keď treba reagovať na územné a miestne problémy, ktoré si vyžadujú štrukturálnu zmenu;
- » **budovať kapacity spoločenstva a podporovať inovácie** (vrátane sociálnych inovácií), podnikanie a možnosti zmien podporou rozvoja a objavovaním nevyužitého potenciálu v rámci spoločenstiev a území;
- » **podporovať vlastníctvo na úrovni spoločenstva** zvyšovaním účasti v rámci spoločenstiev a budovať zmysel pre zapojenie sa a vlastníctvo, ktoré zvyšujú účinnosť politik EÚ; a
- » **pomáhať viacúrovňovej správe** poskytnutím spôsobu, ktorým sa miestne spoločenstvá budú v plnej miere podieľať na určovaní charakteru realizácie cieľov EÚ vo všetkých oblastiach.

Zásadné prvky miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom

[↑ Späť na začiatok](#)

- » Miestne **akčné skupiny** by mali tvoriť zástupcovia miestnych verejných a súkromných spoločensko-hospodárskych záujmov, ako napríklad podnikatelia a ich združenia, miestne orgány, susedské alebo vidiecke združenia, občianske skupiny (napríklad zástupcovia menších, starších občanov, žien či mužov, mládeže, podnikateľov atď.), komunitné a dobrovoľnícke organizácie atď. Zástupcovia občianskej spoločnosti a partneri zo súkromného sektora by mali mať najmenej 50% rozhodovacích právomocí a žiadna záujmová skupina by samotná nemala mať viac než 49% hlasov.
- » Stratégie **pre miestny rozvoj** musia byť v súlade s príslušnými programami fondov SSR, prostredníctvom ktorých sú podporované. Mali by určiť oblasť a obyvateľstvo, ktorých sa stratégia týka, vykonať analýzu rozvojových potrieb a potenciálu danej oblasti vrátane analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb (SWOT analýzu) a popísať ciele, rovnako ako integračný a inovačný charakter stratégie vrátane cieľov pre výstupy a výsledky. Stratégie by mali zahŕňať aj akčný plán, ktorý ukazuje, ako sa ciele premietnu do konkrétnych projektov, prevádzkových a monitorovacích opatrení a finančného plánu.
- » Oblasť **a obyvateľstvo, ktorých sa daná** miestna stratégia týka, by mali byť jednoliate, ciele a mali by ponúkať dostatočné kritické množstvo pre účinnú realizáciu stratégie. Úlohou miestnych akčných skupín je určiť, ktorých oblastí a obyvateľstva sa ich stratégie budú týkať, tieto stratégie však musia byť v súlade s kritériami, ktoré Komisia stanoví prostredníctvom delegovaného aktu. Na porovnanie, ustanovenia z rokov 2007-2013, ktoré sa týkajú obyvateľstva, na ktoré sa vzťahuje program LEADER, sa zameriavajú na minimálne 10 000 obyvateľov a maximálne na 150 000 obyvateľov. Priemerný počet obyvateľov, ktorí sa zúčastnili na programoch URBAN II financovaných z EFRR v období rokov 2000-2006, bol približne 30 000.

Čo je nové?

[↑ Späť na začiatok](#)

V programovom období na roky 2014-2020 prinesie dôslednejšia podpora vo forme spoločného právneho rámca a zosúladených pravidiel piatich fondov SSR väčší súlad a podporí vytvorenie stratégií pod vedením miestnych spoločenstiev financovaných z viacerých fondov. Niekoľko prvkov v spoločných ustanoveniach fondov SSR sa zameriava na zjednodušenie realizácie miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom pre príjemcov finančných prostriedkov:

- » **Jednotná metodika pre CLLD** sa bude uplatňovať vo všetkých fondoch a regiónoch – to umožní všetkým územiám profitovať z podpory EÚ v oblasti budovania kapacít, miestnych verejných-súkromných partnerstiev a ich stratégií, vytvárania kontaktov a výmeny skúseností.
- » **Podpora z fondov SSR bude dôsledná a koordinovaná.** To umožní príjemcom podpory jednoduchšie vytvárať stratégie financované z viacerých fondov, ktoré sa lepšie prispôbia ich potrebám a oblastiam, napríklad v oblasti, ktorá obsahuje vidiecke aj mestské prvky. To sa zabezpečí prostredníctvom koordinovaného budovania kapacít, výberu, schvaľovania a financovania stratégií pre miestny rozvoj a miestnych akčných skupín.
- » **Hlavný fond:** V prípade stratégií financovaných z viacerých fondov bude existovať možnosť financovať prevádzkové náklady a organizáciu stratégie pre miestny rozvoj prostredníctvom jediného fondu (t. j. hlavného fondu).
- » **Stimuly.** Pokiaľ ide o politiku súdržnosti pre operačné programy, v ktorých sa celá prioritná os uskutočňuje prostredníctvom CLLD, maximálny pomer spolufinancovania z EFRR alebo ESF na úrovni prioritnej osi sa zvýši o 10 percentuálnych bodov.⁽⁵⁾ V prípade EPFRV môže sa v závislosti od okolností maximálna miera spolufinancovania CLLD predstavovať 80% až 90%⁽⁶⁾ a maximálna miera spolufinancovania z EFNRH je 75%.⁽⁷⁾

Ako sa môžu v CLLD využiť rôzne fondy?

[↑ Späť na začiatok](#)

EFRR/ESF: Prijatie Lisabonskej zmluvy a stratégie Európa 2020 poskytuje presvedčivé zdôvodnenie integrovaného a inkluzívneho prístupu k riešeniu miestnych problémov. Najmä zameranie sa na kvalitu rastu a potreba zaistiť, že bude inkluzívny a udržateľný, znamená, že v súlade s cieľmi hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti by politika súdržnosti mala podporovať kroky na riešenie oblastí nezamestnanosti, nedostatku a chudoby.

Prístup riadenia spoločenstvom nie je nový. Pilotné projekty programov URBAN⁽⁸⁾ v 90. rokoch minulého storočia a programy komunitných iniciatív URBAN (1994-1999 a 2000-2006) financované z prostriedkov EFRV a iniciatíva EQUAL (2000-2006) financovaná z prostriedkov ESF sa zakladali na miestnych partnerstvách, a preto poskytovali užitočný zdroj skúseností pre budúci prístup CLLD.

EPFRV: Dôležitosť zapojenia spoločenstva sa preukázala úspechom CLLD, podporovaného v rámci prístupu LEADER. Úspech tohto prístupu je očividný, pretože v EÚ teraz pracuje 2 304 miestnych akčných skupín s celkovým skutočným financovaním v sume 5,5 miliardy EUR (6% finančných prostriedkov fondu EPFRV).

(5) Pozrite si článok 110 ods. 5 návrhu nariadenia spoločných ustanovení o EFRR, ESF, Kohéznom fonde, EPFRV a EFNRH.

(6) Pozrite si článok 65 ods. 4 písmeno a návrhu nariadenia o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV.

(7) Pozrite si článok 94 ods. 2 návrhu nariadenia o EFNRH.

(8) Počas obdobia rokov 1990 až 1993 sa začalo celkovo 33 mestských pilotných projektov pod záštitou článku 10 EFRR. Tieto projekty sa zaviedli v 11 členských štátoch a zameriavali sa na podporu inovácií v oblasti regenerácie a plánovania miest v rámci širšej politiky na podporu hospodárskej a sociálnej súdržnosti.

Tento prístup slúži ako základ pre nové návrhy Komisie v oblasti CLLD, ktoré sú: založené na konkrétnej oblasti; zdola-nahor; verejno-súkromné; integrované; inovatívne; podporujú spoluprácu a vytváranie kontaktov. V budúcnosti bude povinné vyčlenenie 5% z podielu z fondu EPFRV každého členského štátu pokračovať v období rokov 2014-2020, zatiaľ čo aj nové návrhy výrazne posilnia integrovaný aspekt prístupu.

EFNRH: Od roku 2007 prioritná os 4 Európskeho fondu námorného a rybného hospodárstva (EFNRH) poskytuje podporu pre udržateľný vývoj v oblastiach rybného hospodárstva tým, že zabezpečuje, aby kroky vykonané rybárskymi miestnymi akčnými skupinami (FLAGs) stavali na jedinečných silných stránkach a možnostiach každej oblasti rybolovu, využívali nové trhy a produkty a začleňovali poznatky, energiu a zdroje miestnych zúčastnených strán zo všetkých odvetví.

Takmer 213 rybárskych miestnych akčných skupín (FLAGs) teraz pôsobí v 17 členských štátoch. V budúcnosti nové návrhy posilnia schopnosť týchto skupín FLAGs vykonávať ich prácu a prinášať lepšie možnosti integrovanej spolupráce s ostatnými odvetviami a susednými oblasťami.

Aké sú dôsledky navrhovanej spoločnej metodiky? [↑ Späť na začiatok](#)

- » Pretože sa miestny rozvoj riadený spoločenstvom sústreďuje na konkrétnu oblasť a dá sa financovať z finančných prostriedkov rôznych fondov SSR, je to ideálna metodika na vytvorenie spojení medzi mestskými, vidieckymi a rybolovnými oblasťami.
- » Členské štáty budú musieť vo svojich partnerských zmluvách konkretizovať, ako chcú podporovať CLLD, a naznačiť, na ktoré programy a oblasti CLLD sa môžu využiť. Zatiaľ čo CLLD je voliteľný pri financovaní z fondov EFRV, ESF a EFNRH, je povinný pri financovaní z EPFRV.
- » Medzi fondmi musí existovať dôslednosť a koordinácia, pretože stratégie CLLD, ktoré vytvárajú miestne akčné skupiny, sa môžu týkať fungovania jedného alebo viacerých fondov. Členské štáty a riadiace orgány musia určiť kritériá výberu stratégií pre miestny rozvoj a zaistiť, aby sa výzvy a postupy jednotlivých fondov skoorinovali. Výber a schválenie stratégií vykoná spoločný výbor zriadený na tento účel dotknutými riadiacimi orgánmi, ktorý zaistí, že stratégie financované z viacerých fondov získajú koordinované financovanie celkovej stratégie.
- » Konečný termín výberu a schválenia miestnych stratégií je koniec roku 2015. Pretože neexistuje žiadne automatické prenášanie z tohto obdobia financovania do toho nasledujúceho, existujúce miestne akčné skupiny, ktoré získavajú prostriedky z EPFRV a EFRH, budú musieť predložiť nové stratégie. Nové návrhy rovnako umožnia existujúcim miestnym akčným skupinám zväziť rozšírenie ich miestnych stratégií, aby zahŕňali využívanie iných fondov SSR.
- » V oblastiach, v ktorých členské štáty naznačujú, že by sa mohol využiť CLLD, sa spolu s riadiacimi orgánmi budú musieť zapojiť do činností na budovanie kapacít, aby zaistili, že miestne spoločenstvá, najmä tie v zraniteľných oblastiach s obmedzenými možnosťami, sa majú možnosť plne zapojiť. To sa dá dosiahnuť vytváraním miestnych akčných skupín a formulovaním životaschopných stratégií.
- » Potenciálne miestne akčné skupiny sa v ranom štádiu musia zapojiť do dialógu s príslušnými riadiacimi orgánmi, aby ich oboznámili s potrebami a problémami, ktoré sa môžu zohľadniť pri tvorbe programov.